

Rekvalifikacím začala i v Třešti nová etapa

Bouráči masa před časem odcházeli, teď mají šanci třeba v supermarketu

Do Pardubic se v těchto týdnech sjíždějí kantouři ze středních odborných škol celé republiky, aby se tu připravili na novinku v pojetí rekvalifikací pro širokou veřejnost. Pro pozice „průvodců a hodnotitelů“ se tu připravují i učitelé z Jihlavska.

■ Jiří Varhaník
Třešť, Kostelec, region

Skupina tří pedagogů ze SOŠ a SOU Třešť, respektive z kostelecké masny, se vypravila v březnu do pardubického hotelu Labe, aby se tu připravili na nové pozice v oblasti vzdělávání dospělých. Budou z nich totiž tzv. průvodci a hodnotitelé, jejichž úkolem bude provádět dospělé zájemce o doplnění kvalifikace Bourání masa celým procesem rekvalifikace, ale také zhodnotit, co z dané kvalifikace už eventuálně ovládají. To proto, aby se to nemuseli zbytečně učit znovu a trávit tak ve školních lavicích či v praktické výuce delší a nákladnější čas.

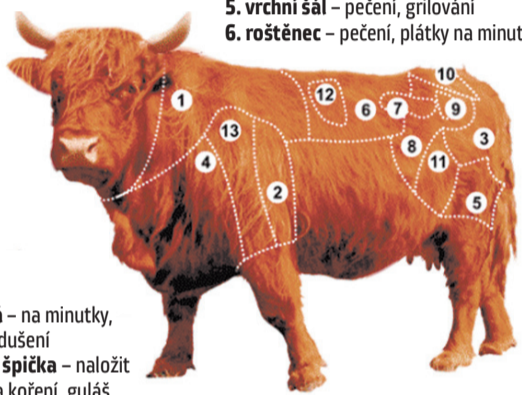
Celá novinka stojí na principu, pro který se v českém vzdělávání dospělých začíná zvířet název UNIV. Konkrétně jde už o třetí související projekt v řadě od roku 2005. Ten aktuálně nese název UNIV 3 a jde v něm mj. právě o to podpořit procesy uznávání výsledků tzv. předchozího učení. Lidé tak budou moci využít při rekvalifikacích ty dovednosti, které se během života už naučili mimo školu (to nově umožnil Zákon č. 179/2006 Sb.).

Projekt řeší na zadání ministerstva školství Národní ústav pro vzdělávání v Praze (NÚV). Navazuje tak na předchozí tří-

Střední školy na Vysočině vytvořily v 1. vlně UNIV 3 rekvalifikační programy a hodnotící standardy pro tyto profesní (díleč) kvalifikace:

■ Bourání masa, Porážka a konečná úprava těl jatečných zvířat, Ošetření jatečně opracovaných těl jatečných zvířat, Dekorátér keramiky, Výrobce sádrových forem, Rytce skla, Sklář pro duté sklo, Brusič skla, Úprava a opravy oděvů, Zámečník, Kominík - Měření spalin, Autolakýrník - finální povrchová úprava, Příprava pokrmů pro rychlé občerstvení, Skladník, Manipulace se zbožím a materiálem, Stavitel podzemní hroby, Elektrické rozvody, Výroba a zpracování modelovací a marcipánové hmoty, Chovatel a ošetřovatel skotu, Pěstitel základních plodin, Chovatel a ošetřovatel ovcí a koz, Údržba lesních cest, Doprava dříví, Frézování kovových materiálů či Soustružení kovových materiálů.

1. krk - guláš, vaření, dušení
2. velká plec - vaření, dušení, guláš, karbanátky
3. spodní šál - pečení, dušení
4. váleček - pečení, omáčky
5. vrchní šál - pečení, grilování
6. roštěnec - pečení, plátky na minutky

7. svičková - na minutky, pečení a dušení
8. květová špička - naložit do oleje a koření, guláš
9. květová špička na steak - na kvalitní steak
10. tabulová špička - pro úpravu v papiňáku
11. ořech - povařit, propéct
12. nízký roštěnec - omáčky, guláše, minutky naložit
13. plátek z lopatky - omáčky, polévky, ne minutky, odblánit

leté období, v němž 325 středních odborných škol v ČR vytvářelo vzdělávací programy pro dospělé a jejich kantouři se vzdělávali v lektorování dospělých i v marketingu.

Jde o to proměnit školy i ve schopné podnikatelské instituce, které při klesající počtu žáků nabídnou vzdělávání

dospělým a zároveň si tak zajistí využití kapacit při očekávaném poklesu počtu dětí. Přitom se zároveň mají na školách vytvářet rekvalifikační programy pro dospělé v takových oborech, v nichž lidé v daném regionu mohou nejspíše najít zaměstnání.

V rámci celého projektu UNIV 3

UČITELÉ SE UČÍ: Mistr odborného výcviku v Kosteleckých uzeninách Antonín Sobotka a učitelka odborných předmětů SOŠ a SOU Třešť Anna Pelikánová (zprava) při vzdělávání budoucích hodnotitelů pro profesní kvalifikaci Bourání masa v pardubickém hotelu Labe.
Foto: Jiří Varhaník

bude připraveno celkem 350 konkrétních modulových rekvalifikačních programů. Ty budou po ukončení projektu ve společné databázi k dispozici všem subjektům poskytovajícím rekvalifikační vzdělávání. Programy přitom vycházejí ze standardů Národní soustavy kvalifikací (NSK). Ta je oficiálním souborem dovedností potřebných pro výkon té - které konkrétní profesní (dříve díleč) kvalifikace.

Důležité proto bude v projektu i tzv. pilotní ověřování procesu uznávání podle těchto standardů NSK. Celkem se uskuteční 600 takových pilotních rekvalifikačních kurzů pro různé kvalifikace. Konkrétní lidé se v rámci projektu zdarma vrátí do lavic a vzdělají se např. právě jako bouráči masa. Přitom hodnotitel zhodnotí jejich znalosti a průvodce jim nastaví takový průběh vzdělávání, který bude právě pro ně optimální.

Celý tento princip pak má být po skončení projektu uveden do praxe a stát se trvale udržitelým také proto, že vedle vzdělávacích institucí se k „pilotáží“ budou vyjadřovat především zaměstnavatelé. O spolupráci budou žádat také autorizující orgány a úřady práce.

Vyjeli k Labi

Do UNIV 3 se zatím v první fázi ve 13 krajích zapojilo přes 190 škol. V 1. vlně projektu školy vytvořily 184 vzdělávacích programů, které jsou nyní ve fázi posuzování a chystají se první pilotáže. Ty mají probíhat vždy do pěti týdnů po pardubickém školení příslušných průvodců a hodnotitelů.

Na Vysočině byly v 1. vlně vytvořeny rekvalifikační programy pro celou řadu profesních, dřívě dílečích, kvalifikačních (jejich přehled viz na jiném místě stránky). Patří k nim i kvalifikace Bourání masa, Porážka a konečná úprava těl jatečných zvířat nebo Ošetření jatečně opracovaných těl jatečných zvířat. A právě ty se týkají třešťské školy a podniku Kostelecké uzeniny.

Pro pozici průvodce vzdělávacím procesem se proto v březnu v Pardubicích školila Eva Mocová - zástupkyně ředitele třešťské školy. Pro pozice hodnotitelů pak učitelka odborných předmětů Anna Pelikánová a mistr odborné výuky v Kosteleckých uzeninách Antonín Sobotka.

„U bourání masa se soustředíme především na vepřové a hovězí maso, protože skupově ho a telečtího je momentálně velmi málo,“ vysvětluje Sobotka. Absolvent rekvalifikace podle něho musí umět zvíře rozbou-

rat na části, vykostit a upravit podle přání zákazníka.

„Rekvalifikační program jsme jako škola zpracovali a hodnotitelé k němu pasují tzv. hodnotící standard. Vedle praktických dovedností v něm budou i teoretické oblasti. Absolventi musí např. znát různé zračí procesy, tedy co probíhá v mase po jatečném opracování, jak se maso skladuje a řadu dalších věcí, které s tím souvisí,“ dodává Mocová.

Na otázku, zda takovouto konkrétní kvalifikaci mohou zvládnout i rekvalifikanti, kteří zpracovávání masa nikdy neviděli, jsou ale pedagogové skeptičtí: „Počítáme s tím, že řada rekvalifikantů bude právě z řad pracovníků masny, kteří už tu nějakou práci dělali. Tímto by teď měli získat osvědčení k této práci,“ shodují se.

Chybí vlastně bouráči?

Pro pilotáž programu ke kvalifikaci Bourání masa, která má začít už koncem dubna, tedy třešťská škola hledá prvních cca deset zájemců o bezplatnou účast. Program obsahuje přes 180 hodin vzdělávání, z toho cca 150 hodin bude praxe a zbytek teorie.

„Na teoretickou část by rekvalifikanti jezdili do Třeště, na praxi by chodili do kostelecké masny během běžného pracovního dne a byli by zde zařazeni v rámci našich stávajících učňů,“ vysvětluje Pelikánová. V počátečním studiu se totiž v Třešti a Kostelci učí na řezníka a uzenáře přes tři desítky posluchačů.

Paradoxem přitom je, že desítky kvalifikovaných bouráčů masa z kostelecké masny cca před dvěma lety odešly poté, kdy se zde omezila vepřová porážka. Lidé sice mohli v rámci holdingu přejít na jiné pozice a zejména do závodu v jihočeském Plané nad Lužnicí, to ale pro mnohých z nich nebylo přijatelné.

„V Kostelci se teď poráží méně, ale v Plané je stále nedostatek bouráčů. Svoji roli hraje také dovoz masa ze zahraničí. I když i v Kostelci se krátkodobě stane, že

je bourání tolik, že bouráči nevědí kam dřív, obecně se tu poráží méně,“ potvrzuje ředitel SOŠ a SOU Třešť František Pospíchal. Zájemci o práci by tedy zřejmě za ní skutečně museli vyjždět mimo region.

V okolí je masen více - Krahulčí, Studená, Hodice, ale nikde se podle informací třešťských pedagogů v současné době neporáží. Přesto prý má profesní kvalifikace Bourání masa šanci na uplatnění absolventů. Tu podle kantorů skýtají některé menší soukromé firmy a velkým odbytištěm by mohly být např. supermarkety. „Ty velké si totiž opravdu maso připravují samy,“ potvrzuje Pelikánová. Soukromníci podle ní poměrně často chtějí pracovníky s dokladem o kvalifikaci.

Kantouři se nebojí

Připravit se na pozice průvodců a hodnotitelů v té - které profesní kvalifikaci je novinkou i pro samotné kantouři. Nemají ale obavy, že by novou pozici nezvládli. „Například bourání masa je technický obor, pro který člověk musí mít cit a zručnost, ale i jistou fyzickou konstelaci. Už při pilotáži, ještě před zkouškou, poznám, jak se k tomu kdo umí či neumí postavit,“ uvažuje z praktického hlediska učitel odborného výcviku a nově i hodnotitel Sobotka.

Problém nevidí ani zástupkyně ředitele SOŠ a SOU Třešť Eva Mocová. „Zkoušky budou probíhat dosti podobně jako u učňů,“ říká. Pilotáží musí projít minimálně osm lidí. A zda je tento konkrétní rekvalifikační program skutečně dlouhodobě udržitelný? „To je otázka, efekt pro nás by to mělo, uvidíme. Ale tento nový princip rekvalifikace se řeší v celostátní úrovni a program tedy bude ke stažení v rámci celé sítě zapojených škol - efekt pro trh práce je proto celonárodní,“ připomíná Mocová. Např. právě na vzniku programu pro Bourání masa se podílela vedle třešťské školy i škola v Chomutově.

Také duben je nabitý vzděláváním

TŘEŠŤ, REGION (jv) - Další akce projektu UNIV 3 se koná od 15. do 17. dubna na zámku v Třešti na Jihlavsku. Za účasti 130 pedagogů z šesti krajů ČR tady proběhnou první tematické konference, čili praktické workshopy před zahájením pilotních ověřování vzdělávacích programů. Prací v sekcích se tu budou kantouři učít praktické okolnosti vstupní diagnostiky, výuky a zkoušky účastníků rekvalifikací.

V dubnu pokračují i výjezdy pedagogů z Vysočiny na semináře průvodců a hodnotitelů do Pardubic. Učitelé z Třebíče se tu 4. a 5. vzdělávali pro kvalifikaci Barman a z Velkého Meziříčí pro kvalifikaci Příprava teplých pokrmů. Kantouři ze Světlé n. S. se budou vzdělávat 11. a 12. 4. pro hodnocení dekorátérů keramiky, 18. a 19. 4. u měleckých truhlářů a 25. a 26. 4. sklářů pro duté sklo. Tento termín bude věnován i kvalifikacím Ošetřovatel koní a Chovatel a ošetřovatel skotu za účasti pedagogů z Humpolce a Třebíče.

Objektivně hodnotit znalosti je těžké

Zhodnotit znalosti dospělých lidí, kteří vstupují do procesu uznávání jejich kvalifikace, to bude při zkoušce úkolem hodnotitelů ze středních škol v projektu UNIV 3, který se právě rozjel i na Vysočině. Být objektivní je ale velmi obtížný úkol, který v sobě ukrývá mnohá úskalí a nebezpečí.

Kantouři ze stovek středních škol, včetně těch z Jihlavska, se o těchto úskalích dovídají na semináři v pardubickém hotelu Labe. Jak při nich pedagogům zdůrazňuje odbornice Jiřina Novotná z Národního ústavu pro vzdělávání Praha, musí se takový hodnotitel snažit o maximální objektivizaci, přičemž je nesmírně obtížné porovnávat výkony různých lidí.

Jistou výhodou v tom mají technici, tedy hodnotitelé v těch případech, kdy je hodnoceným výsledkem nějaký změřitelný a relativně snadno posouditelný výrobek. Tak tomu ale v mnoha případech nebývá.

„Je třeba brát v potaz, že opakovaný vstup do vzdělávacího procesu je zátěžová situace pro lidi, kteří třeba dvacet let nebyli ve škole. Teď mají najednou mluvit před cizími lidmi,“ zdůrazňuje Jiřina Novotná.

Jiřina Novotná

Učitel si podle ní ze své pozice těžko uvědomuje, jak obtížná pozice to může být. Pro něho je to totiž běžné: „Je to ale doslova traumatizující situace. Při zdánlivě neznalosti pak u zkoušky nemusí jít o to, že člověk neumí, ale že se zablokoval. Už jen vstupem do školní budovy se v něm totiž může vše svírat a oživuje se pocit, že bude zase neúspěšný.“

Hodnotitel podle Novotné musí klást velmi jasné a srozumitelné otázky. Při posuzování činností platí zásada nejdříve pozorovat, až potom hodnotit. „Člověk totiž na nás může při plnění prvního úkolu vytvořit velmi zavádějící dojem. Musíme proto hodnotit až celek, což většina z nás nedělá,“ upozorňuje lektorka. Číhají tu i další nebezpečí. Může se stát např. i to, že si hodnotitel vytvoří od první otázky chybný dojem, že hodnocený vše umí a že tím pádem nepotřebuje žádnou pomoc.

Riziko v této oblasti přináší

připisování vlastností na základě podobnosti a efekt mírnosti a shovívavosti. „Máme totiž tendenci přisuzovat někomu, koho vidíme poprvé, vlastnosti někomu jinému, koho známe a kdo je mu podobný. Efekt mírnosti funguje velmi prostě - milí a sympatičtí lidé zkrátka mívají lepší hodnocení. To funguje všude, ve škole i v práci. Pokud hodnocení neprobíhá přímo formou testů, pak sympatie vzbuzující lidé často získávají lepší zaměstnání než s nimi odborně srovnatelní, ale třeba i než lidé s vyšší odborností a úrovní znalostí,“ varuje Novotná.

Uvědoměné sympatie k hodnocenému prý ale mohou paradoxně přinést i přesné opačný důsledek. Část hodnotitelů si řekne - pozor, je mi sympatičtější, tak budu přsnější! Člověka pak naopak podhodnotí. „Mírnější přístup ke zkoušenému může souviset i s jeho fyzickou atraktivitou - ti hezcí mohou hned udělat lepší dojem a přístupuje se k nim jinak. Svoji roli hraje i otázka věku. Těm věkově blízkým zkrátka lépe rozumíme,“ dodává Novotná.

Stejný výkon tedy mohou dva lidé hodnotit dosti rozdílně, i když mají pro hodnocení dány stejné parametry. -jv-